

สารบบ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.
ซึ่งรัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาต่อไป ตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ซึ่งนายภูมิ มุลศิลป์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๐,๗๕๑ คน เป็นผู้เสนอ ตามมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรชุดที่แล้ว (ชุดที่ ๒๓) และรอการพิจารณารับหลักการในวาระที่หนึ่งของสภาผู้แทนราษฎร จนมีพระราชกฤษฎีกายกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ต่อมา คณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบันได้ร้องขอให้รัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อไป ตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบแล้ว ประธานสภาผู้แทนราษฎรจึงได้อนุญาตให้บรรจุร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เข้าระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๓๘

(นายวัชรินทร์ จอมพลาพล)

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
สำนักการประชุม
๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

สารบบ

เรื่อง การเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.
(ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอ ตามมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย)

ด้วย นายภูมิ มูลศิลป์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๓,๓๒๐ คน ได้ร่วมกันเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญต่อประธานรัฐสภา เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ ประธานรัฐสภาได้ดำเนินการ ดังนี้

๑. วินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการเกี่ยวกับเรื่องที่บัญญัติในหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

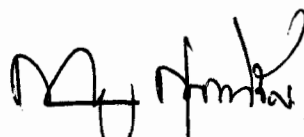
๒. ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอ ปรากฏว่ามีผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายที่มีสิทธิเลือกตั้งและเอกสารหลักฐานครบถ้วน จำนวน ๑๐,๘๘๐ คน

๓. แต่งตั้งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดเป็นผู้รับคำร้องคัดค้านรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.

๔. ส่งบัญชีรายชื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ปลัดกรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยการเขตในกรุงเทพมหานคร เพื่อจัดให้มีการปิดประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายเฉพาะในเขตท้องที่ที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายผู้นั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน เพื่อให้ผู้มีชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยที่ตนมิได้ร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายด้วย ใช้สิทธิยื่นคำร้องคัดค้าน ปรากฏว่ามีผู้ใช้สิทธิยื่นคำร้องคัดค้าน จำนวน ๑๒๙ คน ดังนั้นจึงมีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายถูกต้อง จำนวนทั้งสิ้น ๑๐,๗๕๑ คน ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายแล้ว

จากนั้น ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้วินิจฉัยหลักการของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ว่าไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

บัดนี้ จึงถือว่าประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๐,๗๕๑ คน ได้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ถูกต้องตามมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๒ แล้ว

(นายพิชิต พุ่มหิรัญ)

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ณ มีนาคม ๒๕๕๔

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานประชุม
 วันที่ ๑๓/๑๑/๕๖
 วันที่ ๑๕/๑๑/๕๖ เวลา ๑๐.๕๐ น.
 ส่งกลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
 เลขที่ ๑๓๖๕/๒๕๖๓
 วันที่ ๑๕/๑๑/๕๖
 เวลา ๑๐.๕๐

ที่ มสช. ๔๑๓ / ๒๕๕๖

๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๖

กลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

วันที่ ๑๕/๑๑/๕๖

วันที่ ๑๕/๑๑/๕๖ เวลา ๑๑.๐๐ น.

เรื่อง เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.
 กราบเรียน ประธานรัฐสภา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ฉบับประชาชน
 ๒. รายชื่อประชาชนจำนวน ๑๓,๓๒๐ รายชื่อ
 ๓. รายชื่อตัวแทนประชาชนเพื่อเข้าร่วมเป็นกรรมการ

กลุ่มงานทะเบียน
 วันที่ ๑๕/๑๑/๕๖
 วันที่ ๑๕/๑๑/๕๖ เวลา ๑๕.๐๐ น.

โดยที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๖๓ ได้กำหนด
 รับรองสิทธิให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภา
 เพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย และ
 หมวด ๕ ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ อันเป็นช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยประชาชน
 โดยตรง นั้น

เครือข่ายภาคประชาชนได้ร่วมกันศึกษาวิจัยถึงกระบวนการการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดย
 ประชาชนโดยตรงและพบว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่
 กำหนดรายละเอียด กระบวนการและขั้นตอนในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยประชาชน ซึ่งออกตามความใน
 มาตรา ๑๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ นั้น มีเนื้อหาสำคัญที่ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญ
 แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๖๓ อีกทั้งเนื้อหาในกฎหมายฉบับดังกล่าวยังส่งผลกระทบต่อ
 ประชาชนโดยตรง ในแง่ของการนำเสนอร่างกฎหมายของภาคประชาชนที่กำหนดให้มีขั้นตอนที่ยุ้งยากและ
 ซับซ้อน อันก่อให้เกิดภาระในการรวบรวมรายชื่อเสนอร่างกฎหมายของประชาชน ประกอบกับกฎหมายฉบับ
 ดังกล่าว เป็นกฎหมายสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และถือเป็นหน้าที่ตาม
 รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่บัญญัติไว้ในหมวด ๕ มาตรา ๙๗ (๑) - (๔) ว่า รัฐจะต้องดำเนินการตามที่กำหนด
 แนวนโยบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนด
 นโยบายและวางแผนเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ส่งเสริมและสนับสนุนการมี
 ส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการตัดสินใจ การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการ
 จัดทำบริการสาธารณะ ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุก
 ระดับ ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมืองและสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่ม

ประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่

ดังนั้น เครือข่ายภาคประชาชน จึงมอบหมายให้ข้าพเจ้าจัดทำโครงการภายใต้ชุดโครงการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะด้านสิทธิที่เชื่อมโยงกับสุขภาพ ภายใต้การดูแลของมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.) สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของภาคประชาชนต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย จัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ของภาคประชาชน และทดลองดำเนินการรวบรวมรายชื่อประชาชน ๑๐,๐๐๐ รายชื่อเพื่อเสนอร่างกฎหมาย

จากเหตุผลความสำคัญของพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมายข้างต้น ข้าพเจ้าและเครือข่ายภาคประชาชนจึงขอสนับสนุนแนวนโยบายของรัฐในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยขอส่งมอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ของภาคประชาชน พร้อมรายชื่อประชาชนจำนวน ๑๓,๓๒๐ รายชื่อที่ให้การสนับสนุน เพื่อเสนอต่อประธานรัฐสภาตามกระบวนการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๖๓

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

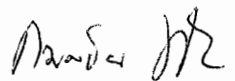

(ศิริศพร น้อยวงษา)

||พท สุพงษ์
(ท.ส.วิภาดา สุงามศิริชัย)

(ดร. ภูมิ มูลศิลป์)

ตัวแทนเครือข่ายภาคประชาชน

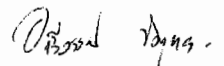
(กมลธนา หัตถ์ปณ.)

ผู้ประสานงาน

ชุดโครงการพัฒนาการมีส่วนร่วมฯ มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ

นายศิระ ขวัญสุวรรณ โทร ๐๘๑ ๖๔๕ ๐๐๖๑ , siraaa@gmail.com

นายธวัชชัย จันทูหา โทร. ๐๒ ๕๑๑ ๕๘๕๕ ต่อ ๑๓๕ , thawatchai@thainhf.org

(อ.วิจิตรรช จันทอง)

บันทึกหลักการและเหตุผล**ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย**

พ.ศ. ...

หลักการ**ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย****เหตุผล**

โดยที่มาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและมาตรา ๒๙๑ ให้สิทธิแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเสนอนิติบัญญัติแก่รัฐธรรมนูญ ทั้งนี้มาตรา ๑๖๓ และมาตรา ๒๙๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อรวมทั้งการตรวจสอบเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

พ.ศ.

.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

“ศาลากลางจังหวัด” หมายความว่า การกรุงเทพมหานคร

“ที่ว่าการอำเภอ” หมายความว่า รวมถึง สำนักงานเขตและที่ว่าการกิ่งอำเภอ

“สำนักงานเทศบาล” หมายความว่ารวมถึง ศาลว่าการเมืองพัทยา

มาตรา ๕ ให้ประธานรัฐสภารักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ บุคคลผู้มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายตามมาตรา ๑๖๓ และเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๙๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจะต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในวันที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายหรือเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๗ วิธีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายหรือเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัตินี้อาจกระทำโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมายกันเอง หรืออาจร้องขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายก็ได้

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดร่วมลงชื่อโดยถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้ถือว่าการเข้าชื่อนั้นมีผลสมบูรณ์และจะถอนการเข้าชื่อในภายหลังมิได้

หมวด ๒

การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

ส่วนที่ ๑

การเข้าชื่อโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

มาตรา ๘ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมายกันเองครบจำนวนหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิยื่นเรื่องเสนอต่อประธานรัฐสภาโดยต้องมีเอกสารประกอบดังนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณา และ

(๒) แบบแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ ลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายและผู้แทนการเสนอกฎหมายตามที่ประธานรัฐสภากำหนด พร้อมทั้งเลขประจำตัวประชาชนของทุกคน

มาตรา ๙ เมื่อประธานรัฐสภาได้รับเรื่องการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารตามมาตรา ๘ ให้เสร็จสิ้นภายในสามสิบวัน

ถ้าประธานรัฐสภาเห็นว่าถูกต้อง ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการปิดประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และเขตชุมชนหนาแน่น ทั้งนี้ เฉพาะในเขตท้องที่ที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายผู้นั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านโดยมีระยะเวลาสามสิบวันโดยนับระยะเวลาต่อจากวาระหนึ่ง

ในกรณีที่ผู้ใดมีชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายตามประกาศในวรรคสองโดยมิได้มีเจตนา ร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายด้วย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อประธานรัฐสภาหรือบุคคลที่ประธานรัฐสภาแต่งตั้ง เพื่อให้ขีดฆ่าชื่อตนเองออกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นสุดวันปิดประกาศตามวรรคสอง

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาคัดค้านตามวรรคสามแล้ว ให้ถือว่ารายชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายที่ไม่มีการคัดค้านเป็นรายชื่อที่ถูกต้อง และถ้ามีจำนวนครบหนึ่งหมื่นคนให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป แต่ถ้ามีจำนวนไม่ครบหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้ผู้แทนการเสนอกฎหมายทราบเพื่อดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายเพิ่มเติมให้ครบหนึ่งหมื่นคนภายในหกสิบวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวมิได้เสนอการเข้าชื่อเพิ่มเติมจนครบหนึ่งหมื่นคนให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่อง แต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิในการยื่นเรื่องใหม่

ส่วนที่ ๒

การเข้าชื่อโดยการจัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๑๐ ในกรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีจำนวนตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไปประสงค์จะขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ให้ยื่นคำขอต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งพร้อมทั้งร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณา

มาตรา ๑๑ เมื่อประธานกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำขอตามมาตรา ๑๐ ให้ดำเนินการจัดส่งร่างพระราชบัญญัติและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งในแต่ละจังหวัดมอบหมาย เพื่อดำเนินการประกาศให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละจังหวัดทราบว่ามีการเสนอกฎหมายในเรื่องใด และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประสงค์จะร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายไปลงชื่อตามระยะเวลาและสถานที่ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ทั้งนี้การกำหนดระยะเวลาเข้าชื่อต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวันแต่ไม่เกินหกสิบวันนับจากวันประกาศ

มาตรา ๑๒ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายรวบรวมเอกสารที่มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายทั้งหมดเพื่อนำส่งให้ประธานรัฐสภาภายในสามสิบวันนับจากวันครบกำหนดตามมาตรา ๑๑

มาตรา ๑๓ เมื่อประธานกรรมการการเลือกตั้งจัดส่งร่างพระราชบัญญัติและเอกสารที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายไปยังประธานรัฐสภา ถ้าประธานรัฐสภาเห็นว่าถูกต้องและมีผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายครบหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป

หากการเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีจำนวนไม่ครบหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรายงานให้ประธานรัฐสภาทราบ เพื่อให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่องแต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิในการยื่นเรื่องใหม่

หมวด ๓

การจัดทำร่างพระราชบัญญัติ

ส่วนที่ ๑

การจัดทำร่างพระราชบัญญัติและการเข้าร่วมเป็นกรรมาธิการ

มาตรา ๑๔ กฎหมายที่เสนอโดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเสนอให้รัฐสภาพิจารณาต้องจัดทำในรูปแบบร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งต้องมีรายละเอียดดังนี้

- (๑) หลักการแห่งพระราชบัญญัติ
- (๒) เหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ
- (๓) บันทึกสรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

มาตรา ๑๕ การเสนอร่างพระราชบัญญัติโดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อให้รัฐสภาพิจารณา ต้องให้ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นชี้แจงหลักการของร่างพระราชบัญญัติ โดยคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติจะต้องประกอบด้วย

ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมด

ส่วนที่ ๒

องค์กรที่สนับสนุนในการร่างพระราชบัญญัติ

มาตรา ๑๖ ในการร่างพระราชบัญญัติที่เสนอตามพระราชบัญญัตินี้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิขอให้สำนักเลขาธิการรัฐสภาหรือคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินการยกร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็ได้ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบของประธานรัฐสภาหรือระเบียบของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

มาตรา ๑๗ ในการร่างพระราชบัญญัติที่เสนอตามพระราชบัญญัตินี้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากกองทุนสภาพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบของสภาพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง

หมวด ๔

การเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๘ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญครบจำนวนห้าหมื่นคนมีสิทธิยื่นเรื่องเสนอต่อประธานรัฐสภา

การเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้นำความในหมวด ๒ การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ส่วนที่ ๑ การเข้าชื่อโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือส่วนที่ ๒ การเข้าชื่อโดยการจัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้งมาบังคับใช้โดยอนุโลม

มาตรา ๑๙ ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐจะเสนอมิได้

มาตรา ๒๐ เมื่อประธานรัฐสภาได้รับเรื่องการเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ หากพิจารณาแล้วว่าร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและจำนวนผู้เข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมถูกต้องครบถ้วน ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้รัฐสภาพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นต่อไป

หมวด ๕

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๒๑ ผู้ใดกระทำการใดโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายหรือแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหรือขัดขวางการดำเนินการเข้าชื่อเสนอกฎหมายหรือแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหรือกระทำการใดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่มีเจตนาใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายหรือแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

.....

.....

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
พ.ศ.

นายภูมิ มุลศิลป์กับคณะ ผู้แทนการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ตามมาตรา ๑๔๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๓ และหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อให้รัฐสภาพิจารณา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต่อรัฐสภาได้โดยตรง และมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติให้หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อรวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา ๒๙๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้การเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พร้อมให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันและอนาคต จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัตินี้บัญญัติถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ให้เป็นไปตามมาตรา ๑๖๓ และการเข้าชื่อเพื่อเสนอญัตติให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๙๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งโดยสาระสำคัญได้บัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. แล้วให้นำไปใช้กับการเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม ดังนี้

๒.๑ วิธีการเข้าชื่อ

(๑) กำหนดให้ผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญจะต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในวันที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายหรือเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

(๒) วิธีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายหรือเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัตินี้ อาจกระทำโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมายกันเอง หรืออาจร้องขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายก็ได้ แล้วผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดร่วมลงชื่อโดยถูกต้องตามพระราชบัญญัตินั้นแล้ว ให้ถือว่าการเข้าชื่อนั้นมีผลสมบูรณ์และจะถอนการเข้าชื่อในภายหลังมิได้

(๓) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมายกันเองครบจำนวนหนึ่งหมื่นคน มีสิทธิยื่นเรื่องเสนอต่อประธานรัฐสภา โดยมีเอกสารประกอบ ดังนี้ ร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภา พิจารณาและแบบแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ ลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายและผู้แทนการ เสนอกฎหมายตามที่ประธานรัฐสภากำหนด พร้อมทั้งเลขประจำตัวประชาชนของทุกคน

(๔) เมื่อประธานรัฐสภาได้รับเรื่องการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ให้ประธานรัฐสภา จัดให้มีการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน ถ้าประธานรัฐสภาเห็นว่า ถูกต้อง ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการปิดประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเขต ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และเขตชุมชน หนาแน่น ทั้งนี้ เฉพาะในเขตท้องที่ที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายผู้นั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน โดยมี ระยะเวลาสามสิบวัน ในกรณีที่ผู้ใดมีชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายตามที่ปิดประกาศ โดยมีได้มีเจตนา ร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายด้วย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อประธานรัฐสภาหรือบุคคลที่ประธาน รัฐสภาแต่งตั้ง เพื่อให้ขีดฆ่าชื่อตนเองออกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ภายในสามสิบวัน นับแต่วันสิ้นสุดวันปิดประกาศ หากพ้นกำหนดเวลาคัดค้านแล้ว ให้ถือว่ารายชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอ กฎหมายดำเนินการให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป แต่ถ้ามีจำนวนไม่ครบหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้ผู้แทนการเสนอกฎหมายทราบเพื่อดำเนินการเข้าชื่อเพิ่มเติมจนครบจาก ประธานรัฐสภา ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว มิได้เสนอการเข้าชื่อเพิ่มเติมจนครบหนึ่งหมื่นคนให้ ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่อง แต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิในการยื่นเรื่องใหม่

(๕) การเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยการจัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีจำนวนตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไป ประสงค์จะขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็น ผู้ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ให้ยื่นคำขอต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งพร้อมทั้งร่าง พระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณา

(๖) เมื่อประธานกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำขอให้ดำเนินการจัดส่งร่าง พระราชบัญญัติและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งในแต่ละจังหวัดมอบหมาย เพื่อให้ดำเนินการปิดประกาศให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในแต่ละจังหวัดทราบว่ามีการเสนอกฎหมายในเรื่องใด และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประสงค์จะร่วมเข้าชื่อ เสนอกฎหมายไปลงชื่อตามระยะเวลาและสถานที่ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ทั้งนี้การกำหนด ระยะเวลาเข้าชื่อต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน แต่ไม่เกินหกสิบวันนับจากวันประกาศ

(๗) เมื่อครบกำหนดระยะเวลาการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ให้คณะกรรมการ การเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายรวบรวมเอกสารที่มีการเข้าชื่อ เสนอกฎหมาย ส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและจัดทำบัญชีรายชื่อ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายทั้งหมด เพื่อนำส่งให้ประธานรัฐสภาภายในสามสิบวันนับจาก วันครบกำหนด

(๘) เมื่อประธานกรรมการการเลือกตั้งจัดส่งร่างพระราชบัญญัติและเอกสารที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายไปยังประธานรัฐสภา ถ้าประธานรัฐสภาเห็นว่าถูกต้องและมีผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายครบหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป และหากการเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีจำนวนไม่ครบหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรายงานให้ประธานรัฐสภาทราบ เพื่อให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่องแต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิในการเสนอเรื่องใหม่

๒.๒ การจัดทำร่างพระราชบัญญัติ

(๑) การจัดทำร่างพระราชบัญญัติและการเข้าร่วมเป็นกรรมาธิการ กฎหมายที่เสนอโดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเสนอให้รัฐสภาพิจารณาต้องจัดทำในรูปแบบร่างพระราชบัญญัติซึ่งต้องมีรายละเอียด ดังนี้ หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ เหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ บันทึกสรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

(๒) การเสนอร่างพระราชบัญญัติโดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อให้รัฐสภาพิจารณา ต้องให้ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นชี้แจงหลักการของร่างพระราชบัญญัติ โดยคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติจะต้องประกอบด้วย ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมด

(๓) องค์กรที่สนับสนุนในการร่างพระราชบัญญัติ ในการยกร่างพระราชบัญญัติที่เสนอตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิขอให้สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาหรือคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินการยกร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็ได้ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบของประธานรัฐสภาหรือระเบียบของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

(๔) ในการร่างพระราชบัญญัติที่เสนอตามพระราชบัญญัตินี้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบของสภาพพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง

๒.๓ การเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

(๑) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญครบจำนวนห้าหมื่นคนมีสิทธิยื่นเรื่องเสนอต่อประธานรัฐสภา การเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้นำความในส่วนการเข้าชื่อเสนอกฎหมายในส่วนการเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือการเข้าชื่อโดยการจัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๒) ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐจะเสนอมิได้

(๓) เมื่อประธานรัฐสภาได้รับเรื่องการเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ หากพิจารณาแล้วว่าร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและจำนวนผู้เข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมถูกต้องครบถ้วน ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้รัฐสภาพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต่อไป

๒.๔ บทกำหนดโทษ หากผู้ใดกระทำการใดโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย
เพื่อมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายหรือแก้ไข
เพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหรือขัดขวางการดำเนินการเข้าชื่อเสนอกฎหมายหรือแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหรือ
กระทำการใดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่มี
เจตนาใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมาย หรือแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปี
ถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
